

Неразумна одлука челника Демократске странке да конститутивну седницу београдског парламента одложе за више од месец дана дубоко је онеспокојавајући чин и свакако контрапродуктивна и за саму странку. Објаснићу и због чега.

Прво, ова одлука буди немила сећања на сличну, истина много бруталнију, невољност Милошевићевог режима да преда градску власт управо демократама (уједињеним у коалицији „Заједно“) после њихове победе на локалним изборима 1996. године. Демократска странка је, заједно са СПО-ом и Грађанским савезом, предводила тадашње демонстрације и од тог тренутка, и каснијег избора Зорана Ћинђића на место градоначелника Београда, почиње и њен убрзани раст и сазревање као странке. Просто је за неверовање да сада та иста странка – која се с правом борила против покушаја фалсификовања избора – одуговлачењем и сакривањем иза наводних легалних рокова покушава да одложи формирање скупштинске већине. Не улазећи у то да ли је Алимпићево објашњење о одлагању утемељено у закону или не (за то нисам стручњак), треба се подсетити и да је Милошевић користио привидно легална средства када је одбио да призна резултате избора 1996. године. Његова партија је засула приговорима сва изборна места на којима је изгубила изборе и тражила да се гласање, иако никаквих стварних разлога за то није било, понавља. Вероватно би се понављало докле год он не би победио. Београђани су такве трикове прозрели и оно што се касније десило познато је веома добро.

Друго, једно од основних обележја демократије јесте смењивост власти. Партије се боре за власт и у тој борби често делују искључиво. Али да би демократски систем функционисао, мора да постоји заједничка свест о минимуму који све странке прихватају, а то је да ће базична правила игре бити поштована: да ће онај ко је на власти, и ко ју је изгубио, такав резултат прихватити (без обзира на то шта мисли о новим победницима). У том погледу, Демократска странка оваквим непотребним одуговлачењем подрива демократију у Србији и руши сопствену репутацију.

Треће, ово нису последњи избори у Србији. Ако све странке почну да се служе оваквим триковима, онда у наредном изборном циклусу можемо очекивати да и друге странке почну да се изругују народној вољи и проналазе техничке зачкољице како би што више одуговлачиле с предајом власти. Тада управо Демократска странка може бити губитник.

Четврто, много људи је гласало, верујем, за ДС и коалицију окупљену око ње, не само што су они у економском смислу најбоља опција за Србију (што ја заиста мислим), и што имају најквалификованије кадрове (што је такође тачно), и што су проевропски, већ и што су демократска странка (како већ и само њено име каже) те поштују вољу бирача и бране демократију. Оваквим понашањем ДС ће одгурнути од себе неке од таквих бирача.

Пето, у изјавама неких челника ДС-а, од избора до овог последњег непримереног геста, преовлађују неки непријатни тонови који се никако не могу назвати демократским. Даћу само два примера. Један од лидера говори о томе да ће „Београђани добити власт за коју су гласали”. То је таутолошки тачно: били су слободни и поштени избори, и било која коалиција да се успостави она ће бити управо та за коју су грађани већински гласали. Али, оно што је неизречено у том исказу, а што се очигледно мисли, јесте да постоји нека скоро русоовска „општа воља”, знање о којој је доступно једино овом функционеру странке, по којој само његова странка изражава ону „праву вољу” за коју су Београђани „заиста” гласали. Овакво третирање бирача подсећа на време комунизма када су наши лидери, на неки наднаравни начин, могли да сазнају шта „маса заиста хоће” без обавезе да их икада о томе заиста и питају. Други пример је, неколико пута направљена, разлика између „стварне” и „аритметичке” већине. Очигледно, у парламентарној демократији једина већина која постоји јесте управо математичка или аритметичка. Неке различите од ње, метафизичке већине нема. Једино је аритметичка већина стварна. Све остало је – то морамо јасно рећи – опасно клизање у ауторитаризам.

Овај београдски пример показује нам такође колико је Европа неопходна Србији. Премијер техничке владе, Војислав Коштуница, заиста је био у праву када је рекао да би тешко било могуће наћи пример оваквог поигравања изборном вољом грађана у Европској унији. Али, тај његов исказ само указује на то колико нам је прихватање европских правила понашања насушно потребно. Без Европе, оваквих самовоља можемо имати и више и чешће.

Шесто, и веома непријатно за ДС, јесте да су у неким случајевима радикали почели да им држе лекције из поштовања изборног процеса. Овде треба поменути честитку Николића Тадићу у време јануарских избора када још није било потпуно јасно да је Тадић победио (разлика је, сетимо се, била тек нешто изнад два процента) и касније руковање и честитка приликом инаугурације председника. Пре неколико дана Мирчић, један од радикалских првака из Војводине, честитао је коалицији окупљеној око ДС-а заиста

Неки чудни и непријатни тонови

Пише: Бранко Милановић
недеља, 01 јун 2008 01:24

велики успех на изборима у Војводини. Такве гестове би требало да зна да цени и узвраћа и Демократска странка и најбољи начин за то, као и за повратак поверења у демократски процес, јесте редовно сазивање градске скупштине, честитка новој тројној коалицији ако успе да сакупи већину и онда, наравно, наставак легитимне политичке критике те исте коалиције.

* *Аутор је сарадник Карнегијеве задужбине за међународни мир у Вашингтону*

(Политика)